

JAANIPÄEVA-AEGSEID LAULE JA LAULUMÄNGE TARTUMAALT

Õpituba Tiigi seltsimajas Tartus 17. oktoobril 2015
Eesti Rahvaluule Arhiiv, Helen Kõmmus, helen@folklore.ee

KES EI TULE JAANITULELE

Igäüks, kes joanitulele tuleb, tuub midagi koasa, nõnna ku puid, lassa, heinu ja õlgi. Viskab neid tulle, et tuli kavvem põless. Ku kõik joaniskulised koon one, siis laaltasse:

Igäüks nüüd kokku tuleb
siin, kos joanituli põleb.
Kes ei tule joanitulel,
sellel õdrad õhakased,
kaarad kasseheenälised!

Kolm puutompu visatasse tulle. Esimäse juuren ütleb viskaja: „Tudrad tulesse!“; tõese juuren: „Kasseheenäd karele!“; kõlmanda juuren: „Linad minu põllu piäle!“

H II 27, 930 (61, 62) < Kodavere khk., Pala v –
Villem Kirik (1889).

Jaanitule laul (kalendrilauluviis)

Kes kerk ker - gu - ke - ne...
Eesti Rahvaluule Arhiiv, EÜS II 752 (116) < Jõhvi khk, Puru k < Kodavere khk, Pärsikivi k – P. Penna < Krõõt Anask, 80 a (1905).

TULGE TULD HOIDMA

Tulge jaaniku tulele, jaaniku
Tulge tulda (h)oidemaie, jaaniku
Tuli tükib (h)oone'eie, jaaniku
Säde kipub katusselle, jaaniku
Tuletukk tuasse, jaaniku
(H)ele (h)elk (h)eindesse, jaaniku.

Eesti Rahvaluule Arhiiv, H II 29, 509 < Tartu-Maarja khk., Kavastu v. – Johann Mägi (Lõhmusmägi) (1890)

Mardilaul (kalendrilauluviis)

EÜS II 286 (54) < Tartu-Maarja khk., Kavastu v., Koosa k – A.Liiv ja J. Raja < Ann Suitt, 49. a (1905).

JAANI HOBUNE

Jaani läks jaanitulele.
Misuke Jaani obune?
Silmad siidituttides,
lakk tal õbe ellmedes

Eesti Rahvaluule Arhiiv, ERA II 299, 495 (391) <
Laiuse khk., Laius-Tähkvere v., Reastvere k. - P.
Tammepuu < Anna Räpp, 72 a. (1937/41).

Mardilaul (kalendrilauluviis)

ERA Fon. 305 e / Torma, Tammispää k. / Laiuse, Sootaga k. -
K. Leichte: / Ann Traks, s. Sirel (Vainu Ann), 72 a. (1930).

JAANI OODATAKSE KARJA AITAMA

Mis tes Jaani oodetesse
Jaani kaevu kannetesse
Sest ep Jaani oodetesse
Jaani kaevu kannetesse
Päästa me härja hädästä
Piimalehma pinde'esta
Vasiku vana tõbesta
Jaanikene poisikene
Jaan tegi saani saarikusse
Kirju korju kuusikusse
Ega pääva päästi laastu
Ega kuu koputs kõdara
Sai see saani valmiesse
Kes see sisse istunesse
Sisse istus Simmukene
Sisse Simmu naisekene
Peran joosi Peedukene
Peran Peedu naisekene

Eesti Rahvaluule Arhiiv, E 52034 < Palamuse khk.,
Kaarepere – Helene Maasen (1892).

Eesti Rahvaluule Arhiiv, EÜS V 1183 (38 b) < Palamuse khk. Kaarepere – J. Välbe < Helene Maasen (1908)

JAANIPÄIVA LAUL. RIKKA JA VAESE SÖÖK

Meie härra rikas härra, jaaniko, jaaniko
Kolmekümne mõisa härra, jaaniko, jaaniko
Ei saand süvva ei saand juvva, jaaniko, jaaniko
Ei saand trilli-tralli lüvva, jaaniko, jaaniko

Mina vaene kehva mees, jaaniko, jaaniko
Kolme vaka vilja mees, jaaniko, jaaniko
Saie süvva saie juvva, jaaniko, jaaniko
Saie trilli-tralli lüvva, jaaniko, jaaniko

H IV 4, 499 (15) < Rõngu khk. – Andres Käärik < L. Uibu (1891)

Kiigelaul (kalendrilauluviis)

EÜS II (76) < Rõngu khk, Aakre v – P. Kurg < J. Märtson (1904-1905).

Jaanipäeva ringmäng

RKM, Mgn II 673 b < Sangaste khk -
Ingrid Rüütel < Emilie Teder, s. 1883 (1961).

Jaanipäeval puude vilus kavas lilleke nii ilus. Uh-uh-uu vale-ral-lal-laa ai vale-vale-vale-vale uh-uh-uu.

Vahetantsuga ringmäng

Jaanipäeval puude vilus
kavas lilleke nii ilus.

Ref. Uh-uh-uu valerallallaa
ai vale-vale-vale-vale uh-uh-uu.

Neiul eksitajaid palju,
olgu tark ja kaval, valju.

Ref. Uh-uh-uu...

Armuga ei tohi mängi,
seda ei aita tohtri rohi.

Ref. Uh-uh-uu...

Valusad on armu (h)aavad
kel nad südamesse jäävad.

Ref. Uh-uh-uu...

Südames ta seisab kaua,
kisub lahti külma (h)aua.

Ref. Uh-uh-uu...

VÄÄRT ALLIKAD!

Tampere, Herbert (koostaja) 1956-65. Eesti rahvalaule viisidega I-V. Eesti Kirjandusmuuseum. Tartu-Tallinn

Tampere, Herbert (koostaja) (1935) 1999. Eesti rahvaviiside antoloogia I. Eesti Keele Instituut. Tallinn

<http://www.folklore.ee/pubte/eraamat/tampere/>

Rüütel, Ingrid (koostaja) 1980, 1983. Eesti uuemad laulumängud I ja II. Keele ja kirjanduse instituut. Tallinn

Tedre, Ülo (koostaja) 1969-1974. Eesti rahvalaulud I-IV. Antoloogia. Keele ja kirjanduse instituut. Tallinn

<http://www.folklore.ee/laulud/erla/>

Eesti rahvamuusika antoloogia 2013. Helisalvestusi Eesti Rahvaluule Arhiivist. Eesti Kirjandusmuuseum